

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

--

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando deman-das do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

--

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo. En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analízanse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analízanse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/refuerzo/apoyo:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos contornos xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo. En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analízanse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analízanse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos contornos xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícaronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícaronse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícaronse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/refuerzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019475	de Rodeira	Cangas	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARIA DEL MAR EXPÓSITO RODRÍGUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A presente programación didáctica realizase tomando como referencia o contido no Decreto 178/2010, do 1 de outubro, (que desenrola o Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro.) polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de técnico en instalacións de telecomunicacións.

Polo que respecta ao CONTORNO PROFESIONAL do alumnado do Ciclo medio de instalacións de telecomunicacións

1. Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos.

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

As 53 horas que, o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, ten asignado do conxunto das 2000 horas que conforman os estudos da titulación, oriéntanse a consecución da formación necesaria para que o alumno ou alumna se poidan inserir laboralmente e desenvolver a súa carreira profesional no sector da súa familia profesional.

A COMPETENCIA XERAL deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

Con respecto o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os alumnos deberán acadar as seguintes COMPETENCIAS PROFESIONAIS, PERSOAIS, E SOCIAIS:

- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e ac-tuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

OS OBXECTIVOS XERAIS deste ciclo, que corresponden o módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora son:

- t) Recoñecer os dereitos e os deberes como axente activo na sociedade, analizando o marco legal que regula as condicións sociais e laborais, para participar na cidadanía democrática.
- v) Recoñecer as oportunidades de negocio, identificando e analizando demandas do mercado, para crear e xestionar unha pequena empresa.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	FORMAS XURIDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	Comparación das formas xurídicas e os trámites de constitución e posta en marcha.	13	25
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	Determinación das obrigas fiscais e contables, así como a práctica e trámites administrativos	14	25
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	Análise das capacidades propias de emprender e as fontes de ideas empresariais	8	10
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	Determinación dos recursos para o funcionamento dun negocio e a dirección de persoal a cargo	12	20
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	Elementos a ter en conta nos cntorno xeral e específico dunha empresa, así como as vinculacións éticas cos mesmos; o mercado e o marketing.	16	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	FORMAS XURÍDICAS E TRÁMITES PARA A CREACIÓN DUNHA EMPRESA	13

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cumpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analízanse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analízanse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Identifícanse os diferentes tipos de formas xurídicas e as súas implicacións.

4.1.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Xustificación das formas xurídicas segundo os requisitos necesitados.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	FORMALIDADES: OBRIGAS FISCAIS, CONTABILIDADE E ADMINISTRACIÓN	14

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Valoráronse as distintas fontes de financiamento que se poden empregar nunha pequena empresa do sector.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.2.e) Contidos

Contidos
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Valoración das axudas e subvencións, así como outras fontes de financiamento.
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións.
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	ESPIRITU EMPRENDEDOR E A IDEA DE NEGOCIO	8

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.3.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	RECURSOS MATERIAIS E HUMANOS	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Estableceuse unha localización axeitada para diferentes tipos de negocio relacionados co sector de telecomunicacións.
CA2.12.2 Determináronse as distintas fases do proceso produtivo de empresas do sector de telecomunicacións.
CA2.12.5 Valoráronse diferentes xeitos de proceder á hora de determinar o proceso produtivo e os recursos.
CA2.12.6 Definiuse un organigrama axeitado, segundo as tarefas e o personal encomendado.

4.4.e) Contidos

Contidos
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing. 0 O proceso produtivo nunha empresa do sector de telecomunicacións. Localización da empresa. Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa. A dirección do persoal, coordinando produtividade e benestar. Externalización. Determinación dos custos productivos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O ENTORNO, O MERCADO E O MARKETING E OS RECURSOS HUMANOS DUNHA EMPRESA	16

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.3 Valorouse a importancia da responsabilidade social corporativa e a inclusión de elementos éticos no día a día empresarial.
CA2.12.4 Identifícanse os diferentes elementos do marketing mix axeitados para unha pequena empresa do sector.

4.5.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
0 Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
0 Posta en valor dun plan de marketing para unha empresa do sector das telecomunicacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Contidos

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Módulo profesional MP0034 : Empresa e iniciativa emprendedora

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles:

- Coñece o concepto de innovación.
- Recoñece a importancia do emprendedor.
- Coñece o concepto de risco.
- Coñece ideas innovadoras.
- Sensibilizouse co impacto ambiental.
- Coñece o contorno empresarial.
- Sensibilizase co concepto de responsabilidade social.
- Coñece os custos sociais das empresas.
- Valora a ética empresarial.
- Coñece a cultura empresarial.
- Coñece as relacións do sistema empresarial.
- Coñece a importancia das empresas na nosa economía.
- Pensa nunha boa idea de negocio.
- Coñece a estrutura do proxecto empresarial.
- Confecciona, segundo os pasos indicados, un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Identifica os requisitos para ser empresario.
- Coñece as características das empresas segundo a forma xurídica así como as vantaxes e desvantaxes de cada unha.
- Coñece as funcións das cooperativas.
- Sabe as implicacións da responsabilidade económica limitada e ilimitada.
- Distingue quen paga IRPF e quen IS.
- Explica todos os trámites que debe levar a cabo cada unha das formas xurídicas para por en marcha a actividade empresarial.
- Identifica as fontes para a obtención de axudas.
- Identifica as axudas, subvencións e fontes de financiamento tanto a curto como a longo prazo ás que poden optar as empresas.
- Cumprimenta correctamente un pedido, albará, factura, cheque, letra, pagaré e recibo e distingue que empresa é a que debe elaboralo e o circuíto que percorre.
- Confecciona segundo os pasos indicados un plan de empresa para o seu sector de actividade.
- Coñece os principais libros contables e cumprimenta correctamente un balance simple ea conta de resultados.
- Interpreta correctamente a situación dunha empresa logo de calcular os principais ratios financeiros.
- Describe os catro elementos do marketing mix e relaciona as nocións básicas sobre o produto, prezo, promoción e distribución do produto.
- Coñece as principais características do IRPF, IS, IVE e impostos municipais así como o calendario fiscal

5.2. Instrumentos de avaliación:

Os aspectos conceptuais valoraranse mediante a realización de probas de carácter teórico-práctico, mediante a realización de exames escritos, de preguntas breves sobre os contidos de cada unidade.

Os procedementos de traballo avaliaranse mediante a corrección das actividades correspondentes plantexadas e realizadas na clase e coa elaboración do proxecto empresarial por grupos de traballo.

As actitudes valoraranse basicamente mediante a observación directa, analizando os aspectos de continuidade no desenvolvemento do traballo e a disposición positiva que facilite ambientes sosegados e reflexivos, tanto individual coma colectivamente.

Para apreciar a consecución dos obxectivos utilizaranse os seguintes instrumentos:

Observación directa: comportamento, interese polo módulo e participación do alumno ou alumna.

Probas obxectivas: Probas orais ou escritas orientadas a comprobar os coñecementos teóricos e prácticos do alumnado, o seu grao de razoamento e a capacidade de resolver problemas de xeito individual. Realizarase unha proba por UD ou bloque de UD de contidos homoxéneos. A data das mesmas fixarase oralmente na propia aula coa antelación debida, e preferiblemente estará consensuada co grupo, pero en caso de non existir acordo, será o criterio do profesor o que teña preferencia.. Os exames constarán de varias preguntas teóricas e da realización dalgún caso práctico. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame.

5.3. Criterios de cualificación:

As cualificacións do alumno no módulo serán o resultado de valorar:

- Probas realizadas de control de coñecementos: Representan o 80% da nota parcial e o 70% da nota final. Faranse como mínimo unha proba escrita por avaliación, dependendo da materia de que se trate que incluírán preguntas de desenvolvemento ou tipo test e supostos prácticos relativos ao temario. Estas probas farán media entre elas, sendo necesario unha nota mínima de 4.5 en cada unha delas. Se algún alumno ou alumna incorrese, no desenvolvemento das probas, en prácticas fraudulentas, dita proba lle será retirada e avaliarase cun cero.
- O proxecto empresarial avaliarase cunha nota entre 1 e 10, e representará o 20% da nota parcial e o 30% da nota final, tras a súa entrega total e exposición do mesmo.

O alumno para superar o módulo terá que acadar unha nota igual o superior a cinco, sendo requisito indispensable ter superadas cada unha das avaliacións e ter presentado o proxecto empresarial na data establecida. A nota final será o resultado de realizar a media ponderada aritmética das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

1. Actividades de recuperación/reforzo/apoio:

-Os alumnos serán avaliados parcialmente en cada trimestre. Se algún alumno/a non supera unha ou varias avaliacións parciais se lle fará unha proba de recuperación despois da avaliación correspondente, co obxecto de obter como nota máxima 5 puntos, cualificación coa que se fará media co outro trimestre. A superación da avaliación posterior non comprende a anterior agás que expresamente se indique o contrario polo profesor. Para a superación do módulo teranse en conta ás circunstancias académicas particulares de cada alumno/a, avaliadas de xeito obxectivo (cualificación numérica da anterior, asistencia a clase, traballos realizados e resultados, participación na aula, comportamento cos demais alumnos e co profesor).

-Os alumnos que non teñan as dúas avaliacións superadas e aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continúa, deberán realizar o exame final para superar o módulo.

-Se o problema estriba na dificultade de comprensión efectuaranse exercicios de reforzo naquelas unidades que o requiran. Así, para cada unidade didáctica, vanse programar actividades de recuperación, tales como:

- . Realización de casos prácticos.
- . Traballos individualizados.
- . As actividades de recuperación do módulo determinaranse a partir do informe de avaliación individualizado.
- . Todo esto de acordo cos contidos mínimos de ditas unidades didácticas.

2. O alumnado de 2º curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, se lle asignarán actividades de recuperación, con indicación expresa da data en que serán avaliados. Durante este período repasaranse os resultados de aprendizaxe non acadados e os conceptos non asimilados. Rematado este proceso o alumno/a deberá demostrar que acadou os contidos mínimos esixibles que non foron superados mediante a realización dunha proba obxetiva/traballo.

Para superalo módulo pendente o alumnado debe acadar como mínimo 5 puntos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que superen a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, cando supere o 10% de faltas de asistencia sen xustificar, que no módulo de EIE, equivale a 7 sesións.

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final do módulo. O alumno/a será orientado previamente sobre a forma de realizar dita proba que consistirá nunha proba obxetiva teórico-práctica sobre os criterios de avaliación do módulo considerados mínimos esixibles para a adquisición da avaliación positiva. A cualificación será numérica entre 1 e 10 puntos, considerándose positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5 puntos.

O instrumento que se empregará para avaliar a estes alumnos é a proba denominada Proba Final Extraordinaria, que consistirá nunha proba escrita onde se incluírán diversas preguntas tipo test da materia, xunto con preguntas cortas teóricas e supostos prácticos a resolver. Será necesario alcanzar 5 puntos sobre 10 para superar o módulo.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo os procedementos establecidos polo centro

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

O profesor fará unha enquisa oral para tratar de determinar os coñecementos previos do alumnado. Tamén se terán en conta os datos expostos polo titor/a, na reunión do equipo docente de avaliación inicial.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tras unha proba de avaliación inicial e a coa observación directa do primeiro mes, levaranse a cabo as accións necesarias para aplicar as medidas de atención educativa aos alumnos que a precisen.

Os alumnos que requiran determinados apoios e atencións educativas por padecer algún tipo de discapacidade física ou psíquica terán unha atención especializada coa finalidade de conseguir a súa integración. Se é necesario, realizaráselle xunto co departamento de Orientación, unha adaptación curricular específica.

Con respecto a aqueles alumnos que necesiten apoio educativo, como é o caso do alumno que non supere algunha avaliación, facilitaráselle

actividades de reforzo de distinto grao de dificultade.

Co propósito de dar resposta educativa aos alumnos con altas capacidades intelectuais estableceranse actividades de ampliación de currículo.

En todos os supostos e fundamental a coordinación co Departamento de Información e Orientación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Terase en conta os seguintes aspectos:

- Asistencia e puntualidade, calquera das dúas trae consigo a perda de contidos e de traballos, o que suporá un retraso no proceso de aprendizaxe do alumnado.
- Comportamento durante o desenvolvemento das clases, o respecto os compañeiros, profesor/a e o material.
- Participación activa na aula, reflectida no interese pola materia, iniciativa e capacidade para obter información con carácter autónomo.
- Orde e pulcritude nos traballos realizados.
- Predisposición para o traballo en equipo.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Faranse aquelas que se fixen no Departamento e a través da aula de emprendemento.

10. Outros apartados

10.1) Aula virtual.on-line

Todos os contidos traballados na aula colgaranse na aula virtual, a saber, apuntamentos teóricos, boletíns de exercicios e todo canto material se empregue presencialmente como ligazóns a vídeos ou outro tipo de ferramentas didácticas.

O alumnado que precise quedar no seu domicilio temporalmente terá a obriga de seguir o curso mediante o aula virtual e disporá desta para realizar as consultas que considere oportunas á docente